

СТАНОВИЩЕ

на проф. дин Диляна Ботева-Боянова (СУ „Св. Климент Охридски“, Исторически факултет, катедра Стара история, тракология и средновековна история), въз основа на Заповед на Ректора на ЮЗУ проф. д-р Борислав Юруков за НЖ № 743/18.04.2023 г. и Протокол № 01/29.04.2023 г. от първото заседание на НЖ проведено в електронен формат,

за дисертация на **Мирослав Митков Маджаров** – редовен докторант от катедра *История* при Правно-историческия факултет на ЮЗУ, предложена за придобиване на ОНС доктор, в ПН 2.2 История и археология, в ДП *Археология, вкл. нумизматика и епиграфика* на катедра *История* при ПИФ на ЮЗУ;

заглавие: **„Монетна циркулация по горното течение на р. Марица и южните склонове на Същинска Средна гора (VI – IV в. пр. Хр.)“**. (Благоевград 2023);

научен ръководител: проф. дн Иля Прокопов.

Представеният за защита дисертационен труд се състои от предговор (с.5-7), увод (с. 7-12), три глави (с. 12-230), заключение (с. 230-244), библиография (с. 244-258), включваща и списък с използваните съкращения (с.258).

Предговорът дава обща представа за изследването. Тук е въведено необосновано разграничение между „емпории“ и „селища-тържища“ (с. 7), което се явява и нататък в изложението. Във връзка с предговора (с. 5) се налага да поясня, че нямам принос към дисертационния труд.

В увода са разяснени целите, основните задачи, обектът на изследване, териториалния и хронологичния обхват, етапи на изследването и методите на работа. При изброяването на използваните методи не е включено картирането, макар то да е използвано активно в дисертационния труд.

В „Първа глава“ е дадена *„Обща характеристика на изследваната територия“* (с. 12-100). Включеният тук разказ за историческите събития в Тракия от края на VI в. пр.Хр. до установяване на македонската доминация

се нуждае от цялостна редакция, която да отстрани много неточности и дори груби фактологични грешки – вж. напр. следното твърдение на с. 95: „*В съчиненията (sic) на древногръцкия историк Тукидид (455-397 г. пр.Хр.) намираме информация за огромната сума от 300 таланта, които постъпвали в хазната на Керсеблепт само от големите емпории.*“(!); задължително е също така да бъдат отчетени многото нови изследвания по различни проблеми на одриската история, публикувани в последните двадесетина години.

Втората глава (с. 100-180) е озаглавена „Инвентар на колективните и единичните монетни находки от Пазарджишка и Пловдивска област“, като е дадено уточнение, че са анализирани както хомогенните, така и смесените находки, но цялостната формулировка в сегашния си вид е двусмислена. Всъщност, именно тази част на дисертационния труд е с приносен характер. Обхванати са (с. 102-157) общо **29 колективни монети находки** (1 от Костенец, 16 от Пазарджишка област и 12 – от Пловдивска), от които са **известни общо 2231 монети** (114 от колективна находка от Костенец, 1151 от колективни находки от Пазарджишка област и 966 от колективни находки от Пловдивска област). Отделен анализ е посветен на единичните находки (с. 157-180), които от Пазарджишка област са единствено от емпориона между Ветрен и Септември (общо 1174 броя), докато от Пловдивска област са от над десет локации, а общият им брой възлиза на 153. По отношение на монетите с легенда БЕРГ, съобщеното на с. 161-162 колебание за техния емитент отдавна вече е отпаднало в световната нумизматична книжнина след убедителния анализ на Селени Псома, публикуван още през 2002 г. в ВСН.

Глава трета (с. 180-230) е посветена на търговските центрове и монетната циркулация в изследвания район на древна Тракия от края на VI в. пр.Хр. до времето на Филип II. Обсъдени са няколко знакови за периода и района археологически обекти – градските центрове съответно при с. Васил Левски (с.182-184), Филипополис (с. 184-186), като включването тук на

Кабиле (с. 186-191) и Севтополис (с.191-194) е проблемно в териториален, а по отношение на втория – и в хронологически план, както и емпориона между Ветрен и Септември (с приета идентификация като Пистирос, с. 197-201), и обектите при селата Кръстевич (с. 201-205), Дуванлий (с. 205-207) и Цар Асен (с. 207-208). Очертани са пътищата (с. 208-217) и е анализирано разпространението на монетите по долините на реките и търговските пътища (с. 217-230).

В структурата на изложението са инкорпорирани снимки на 29 монети (с. 133, 137, 139, 141, 143, 148, 150-151, 155-156, 165-169, 173-176), а също таблици и карти. Заради информативността както на таблиците, така и на картите, ще ги цитирам тук с техните заглавия, тъй като те не са описани в списъчен вид, а сами по себе си те илюстрират постиженията на дисертационния труд.

Таблиците са три и визуализират следните проблеми:

- ❖ с. 178 – „Таблица на разпространение на количеството монетни находки в Пазарджишка и Пловдивска област“ (дадена повторно и на с. 227);
- ❖ с. 243 – „Таблица на обемите според бройката монети“, където те са обособени в зависимост от емитента;
- ❖ с. 244 – „Таблица на обемите според бройката вложено сребро“ (тук трябва да се каже, че формулировката „бройката вложено сребро“ звучи странно).

Картите са шест и визуализират следните феномени:

- с. 15: Карта на тракийските селища по горното течение на р. Марица и южните склонове на Същинска Средна гора (VI-IV в.пр.Хр.) – същата е повторена и на с. 180;
- с. 200: Карта на основните търговски контакти между северно-егейските и черноморските градове-колонии с емпорион Пистирос (VI-IV в.пр.Хр.);

- с. 210: Карта на основните сухопътни артерии по горното течение на р. Марица и южните склонове на Същинска Средна гора (VI-IV в.пр.Хр.);
- с. 219: Карта на монетните находки по горното течение на р. Марица в посока Северозапад-Югоизток (VI-IV в.пр.Хр.) – повторена и на с. 233;
- с. 221: Карта на монетните находки по южните склонове на Същинска Средна гора в посока Север-Юг (VI-IV в.пр.Хр.) – повторена и на с. 234;
- с. 243: Карта на селища, находки и пътища по горното течение на р. Марица и южните склонове на Същинска Средна гора (VI-IV в. пр. Хр.).

Библиографията включва общо 152 изследвания (както на кирилица, така и на латиница), като сред заглавията личат редица пропуски, особено такива от последните двадесетина години.

Авторефератът отразява коректно постиженията на дисертацията. Трябва все пак да се уточни, че законът изисква той да бъде оформен и на английски език, а такъв не е наличен в документацията по конкурса.

Многото несъвършенства на представения за защита дисертационен труд в известна степен (но не само...) се дължат на сложната проблематика, на която е посветено изследването. Самата тема е принципно важна за историята на древна Тракия и отдавна очаква появата на български нумизмат, който да се заеме с нейното проучване, въпреки сериозните трудности. Първите приносни резултати вече са налице благодарение на колежата М. Маджаров. Това ми дава основание да гласувам „**ЗА**“ **присъждането на ОНС доктор**, в ПН 2.2 История и археология, по научната специалност „Археология, вкл. Нумизматика и епиграфика“, **на Мирослав Маджаров** за изследването „*Монетна циркулация по горното течение на р. Марица и южните склонове на Същинска Средна гора (VI – IV в. пр. Хр.)*“.

Подпис:

12.06.2023

проф. дин Дилиана Ботева-Боянова

OPINION

of **Prof. Dr. Dr.Sc. Dilyana Boteva-Boyanova** (St Kliment Ohridski University of Sofia, Faculty of History, Department of Ancient History, Thracian Studies and Medieval History), on the basis of Order of the Rector of SWU Prof. PhD Borislav Yurukov for Scientific Jury (ScJ) № 743/18.04.2023 and Protocol № 01/29.04.2023 from the first meeting of the Scientific Jury,

about the PhD thesis of **Miroslav Madzharov** – full-time doctoral student from the Department of History at FLH of SWU, submitted for obtaining the educational and scientific degree PhD, in professional field 2.2 History and Archeology, in doctoral program *Archaeology, incl. Numismatics and Epigraphy* of the Department of History at the Faculty of Low and History (FLH) of South-West University (SWU),

title “*Coin Circulation along the Upper Reaches of the Maritsa River and South Slopes of Sashtinska Sredna gora (6th – 4th century BC)*” (Blagoevgrad, 2023),

research supervisor Prof. Dr. Dr.Sc Ilya Prokopov.

The dissertation submitted for defense consists of a preface (pp. 5-7), introduction (pp. 7-12), three chapters (pp. 12-230), conclusion (pp. 230-244), bibliography (pp. 244 -257), list of abbreviations (p. 258).

The preface provides an overview of the study. Introduced here is an unfounded distinction between "emporium" and "marketplace settlements" (p. 7), which appears further on in the text as well. In connection with the preface (p. 5), it is to be clarified that I have no contribution to the PhD thesis.

The introduction explains the goals, the main tasks, the object of research, the territorial and chronological scope, the stages of the research and the methods of work. When listing the methods used, mapping is not included, although it is actively used in the dissertation work.

In the First Chapter a "General characteristic of the studied territory" is given (pp. 12-100). Included here is the account of the historical events within Thrace from the end of the 6th century BC until the Macedonian conquest; this

account needs a thorough revision due to many inaccuracies and even errors – cf. e.g. the following statement on p. 95: *"In the writings (sic) of the ancient Greek historian Thucydides (455-397 BC) we find information about the enormous sum of 300 talents that entered the treasury of Kersebleptes from the great emporia alone."* ?!); it is also necessary to consider numerous new studies on various problems of the Odrysian history, published in the last ca. twenty years.

The second chapter (pp. 100-180) is entitled "Inventory of the collective and individual coin finds from Pazardzhik and Plovdiv region", specifying that both homogeneous and mixed finds were analyzed, but the overall wording of the title in its current form is ambiguous. In fact, it is this part of the PhD thesis that is of a contributing nature. Covered (pp. 102-157) are a total of 29 collective coin finds (1 from Kostenets, 16 from Pazardzhik region and 12 from Plovdiv region), of which a total of 2231 coins are known (114 from a collective find from Kostenets, 1151 from collective finds from Pazardzhik region and 966 from collective finds from Plovdiv region). A separate analysis is dedicated to the single finds (pp. 157-180), which from the Pazardzhik region are only from the emporion between Vetren and Septemvri (1174 pieces in total), while from the Plovdiv region they are from over ten locations, and their total number is 153. Regarding the coins with the БЕРГ legend, the hesitation reported on pp. 161-162 about their issuer has been solved in the numismatic literature after Seleni Psoma's persuasive analysis published back in 2002 in BCH.

Chapter three (pp. 180-230) is dedicated to the trade centers and coin circulation in the studied area of ancient Thrace from the end of the 6th century BC to the time of Philip II of Macedon. Several archaeological sites significant for the period and the region are discussed - the settlement at the village of Vasil Levski (pp. 182-184), Philippopolis (pp. 184-186); the inclusion here of Kabyle (pp. 186-191) and Seuthopolis (pp.191-194) is problematic from a territorial point of view, and in relation to the latter - also from a chronological point of view; the emporium between Vetren and Septemvri (with accepted identification as Pistiros,

pp. 197-201), and the sites near the villages of Krastevich (pp. 201-205), Duvanlij (pp. 205-207) and Tsar Asen (pp. 207-208). The roads are outlined (pp. 208-217) and the distribution of coins along river valleys and trade routes is analyzed (pp. 217-230).

Photographs of 29 coins (pp. 133, 137, 139, 141, 143, 148, 150-151, 155-156, 165-169, 173-176), as well as tables and maps are incorporated into the structure of the text. Because of the informativeness of both the tables and maps, I will list them here with their titles, as they are not described in the PhD thesis in a list form. I decided to introduce them here, because they illustrate the achievements of the study.

There are three **tables** and they visualize the following matters:

- ❖ p. 178 - "Table of distribution of the amount of coin finds in Pazardzhik and Plovdiv region" (repeated on p. 227);
- ❖ p. 243 - "Table of volumes according to the number of coins" (separated depending on the issuer);
- ❖ p. 244 - "Table of volumes according to the number of silver used" (here it must be said that the wording "the number of silver used" sounds strange).

There are six **maps** visualizing the following phenomena:

- p. 15: Map of the Thracian settlements along the upper reaches of the Maritsa River and the southern slopes of Sashtinska Sredna Gora (6th 4th centuries BC) – repeated on p. 180;
- p. 200: Map of the main trade contacts between the North Aegean and the Black Sea colonies with the emporion Pistiros (6th 4th centuries BC);
- p. 210: Map of the main land roads along the upper reaches of the Maritsa River and the southern slopes of Sashtinska Sredna Gora (6th 4th centuries BC);
- p. 219: Map of the coin finds along the upper reaches of the Maritsa River in the Northwest-Southeast direction (6th 4th centuries BC) - repeated on p. 233;
- p. 221: Map of the coin finds on the southern slopes of Sashtinska Sredna Gora in the North-South direction (6th 4th centuries BC) - repeated on p. 234;

- p. 243: Map of settlements, finds and roads along the upper reaches of the Maritsa River and the southern slopes of Sastinska Sredna Gora (6th 4th centuries BC).

The bibliography includes a total of 152 publications (both in Cyrillic and Latin); unfortunately, there are many omissions of relevant titles, especially those from the last twenty years.

The abstract correctly reflects the achievements of the dissertation. However, it should be specified that the law requires it to be presented also in English; such a version is missing in the documentation of the procedure.

The many imperfections of the PhD thesis presented for defense are to a certain extent (but not only...) due to the complex issues to which the research is devoted. The topic itself is fundamentally important for the history of ancient Thrace and has long awaited a Bulgarian numismatist who would undertake its research, despite the serious difficulties. The first contributing results are already available thanks to M. Madzharov. Because of this I incline to give a positive assessment for obtaining **the educational and scientific degree of PhD**, in professional field 2.2 History and Archeology, in the scientific specialty *Archaeology, incl. numismatics and epigraphy*, by **Miroslav Madzharov** for the research “*Coin Circulation along the Upper Reaches of the Maritsa River and South Slopes of Sashtinska Sredna gora (6th – 4th century BC)*”.

Signature:

12.06.2023

Prof. Dr. Dr.Sc. Dilyana Boteva-Boyanova